

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

באיש. חלה. ואית דגרסי **באש:** כאילו שופך דמים. מפני שבני אדם שנכנסין לבקר עושים לו לחולה כל רכיו: לא שיהיה ולא שימות. שהרי אינו יודע בענייניו של חולה: ולא ליטרע מוליה. דלילמא מתללגא לאלתא. אי נמי דלא ליסתעי מיני לעלייה: **מאן**

ואיך. חזי דלא מתרפא אמר לנו פוקו ואכריזו: **ריעים כנעמן.** שריפאווהו מנרעתו כגון אלישע דהוה נביא וזקן והשיאו ענה לנעמן: **אס יאמרו לך נערים בנה.** צית המקדש: וזקנים **אומרים ספור.** ואל תבנה: **ויסמן ולדב מרחבט.** דכתיב (מלכים א יב) ויעזב את ענת הזקנים וגו' ונתבטח אלך על אותה ענה. והמורה לא פירש צצית המקדש ואיכא ברייתא^א דקתני כהדיא צצית המקדש: **לא לפעור.** כמו (נמדבר טו) ופקודת כל האדם מתרגמינן וסודא: **סלג שעי קמייתא רווחא דעסיא.** כדאמר

בנלמא (ב"ב טו): אילי יומא אילי קצירא. ודילמא אמר לא אנטרין למזעי רחמי עליה דאינו כל קן חולה: **יסעדנו.** כמו ולחם לנצן **שהשכינה כו' שנאמר ה' יסעדנו.** קרי ציה יסעדנו. אי נמי יסעדנו ממש שנסעד שכינה על ראשו כדאמרן כהדיא ששכינה שרייה למעלה ממיטתו: **סדא רבה פרת.** כשנהר פרת גדול הוי עדות לגשמים שירדין לא"י דא"י צבוח מכל הארלות וצאין גשמים ונפלין צפרת ומתגדל מהן. והאי דאמר' דנהר מתגדל ממי הגשמים הוי פלוגתא אדשמואל: **נהרא מכיפיה מסביר.** שזנבע מגדומו ולא נהר גשמים: אלא

ויחייהו ואושר בארץ ואל תתנהו בנפש אויביו י"י ישמרהו מיצר הרע ויחייהו מן היסורין ואושר בארץ שיהו הכל מתכבדין בו ואל תתנהו בנפש אויביו שיודמנו לו ריעים כנעמן שריפו את צרעתו ואל יודמנו לו ריעים כרחבעם שחילקו את מלכותו תנא ר"ש בן אלעזר אומר אם יאמרו לך ילדים בנה וזקנים שתור שמע לזקנים ואל תשמע לילדים שבנין ילדים סתירה וסתירת זקנים בנין וסימן לדבר ר' רחבעם בן שלמה אמר רב שישא בריה דרב אידי ר"ל לא ליסעוד איניש קצירא לא בתלת שעוי קדמייתא ולא בתלת שעוי בתרייתא דיומא כי היכי דלא ליסח דעתיה מן רחמי תלת שעוי קדמייתא רווחא דעתיה בתרייתא תקפו חולשיה ר"ל אמר רבין אמר רב שהקב"ה הן את החולה שנאמר ר"ש יסעדנו על ערש דוי וגו' ואמר רבין אמר רב מניין שהשכינה שרויה למעלה ממדתו של חולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש דוי תניא נמי הכי הנהבם לבקר את החולה לא ישב לא על גבי מטה ולא ע"ג ספסל ולא על גבי כסא אלא מתעטף ויושב ע"ג קרקע מפני שהשכינה שרויה למעלה ממדתו של חולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש דוי ואמר רבין אמר רב מטרם במערבא סהדא רבה פרת ופליגא דשמואל דאמר שמואל מכיפיה מתברך ופליגא דשמואל דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

באיש. חלה: אין מנקה עליו רחמים לא שיהיה ולא שימות. נראה זעירי דה"ק פעמים שצריך לבקש רחמים על החולה שימות כגון שמנטער החולה בחלוו הרבה ואי אפשר לו שיחיה כדאמרין צפרק הנושא (תפוזות קד). דכיון דחזאי אמתיה דרבי דעל כמה זימנין צצית הכסא ואנח תפלין

וקא מנטער אמרה יי לון שיכופו העליונים את התחמונים כלומר לדימות רבי. ומש"ה קאמר דהמנקה חולה מועילו בתפלתו אפי' לחיות מפני שהיא תפלה יותר מועלת ומי שאינו מבקרו אין צריך לומר שאינו מועילו לחיות אלא אפי' היכא דאיכא ליה הנאה בזמיתה אפי' אותה וזוטרמי אינו מהנהו: **לא ליסעוד איניש.** לא יבקר. ופקודת כל האדם מתרגמינן וסודא: **קצירא כהנא שעי קמייתא רווחא דעסיא.** וכסבור המנקה שנתרפא ואין צריך לבקש רחמים עליו: **צפרייתא תקפו חולשיה** וכסבור שהוא כחפס תקפו ומתליש מן הרחמים: **לא ישב לא על גבי מטה ולא על גבי ספסל.** איכא מאן דאמר דדוקא כשהחולה שוכב על גבי קרקע שנתלגא מנקה גבוה ממקום שכינה: **אמר ר' אינו אמר רב מטרם צמערבא סהדא רבה פרת.** כשיורד מטר צא"י מעיד עליו פרת בצבל שכל שהוא גדול צידוע שאע"פ שלא ירדו גשמים כאן ירדו גשמים צא"י. ונפקא מינה שאסור לטבול כל לפי שאין מי גשמים הנוטפין מטהרין בזוהרין אלא צאצורין כלומר דקוין וקיימי כדתינא בספרי^ט אי מה מעיין מטהר בזוהרין אף מקוה מטהר בזוהרין ת"ל אף מעיין וצור' מעיין מטהר בזוהרין ומקוה צאצורין הילכך כל היכא דאיכא למיחש שמה רבו נוטפין על הזוהרין אסור והיינו כשהנהר גדול הרבה אזל אס היה הולך לאטו או שלא תרצה אלא מפני שישא בריה דרבי ר' רחבעם בן שלמה אמר רב שישא בריה דרב אידי ר"ל לא ליסעוד איניש קצירא לא בתלת שעוי קדמייתא ולא בתלת שעוי בתרייתא דיומא כי היכי דלא ליסח דעתיה מן רחמי תלת שעוי קדמייתא רווחא דעתיה בתרייתא תקפו חולשיה ר"ל אמר רבין אמר רב שהקב"ה הן את החולה שנאמר ר"ש יסעדנו על ערש דוי וגו' ואמר רבין אמר רב מניין שהשכינה שרויה למעלה ממדתו של חולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש דוי תניא נמי הכי הנהבם לבקר את החולה לא ישב לא על גבי מטה ולא ע"ג ספסל ולא על גבי כסא אלא מתעטף ויושב ע"ג קרקע מפני שהשכינה שרויה למעלה ממדתו של חולה שנאמר י"י יסעדנו על ערש דוי ואמר רבין אמר רב מטרם במערבא סהדא רבה פרת ופליגא דשמואל דאמר שמואל מכיפיה מתברך ופליגא דשמואל דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

כשנראה לעין שנמרצו הרבה מחמת המטר: ופליגא דידיה אידיה דאמר שמואל אין המים מטהרין בזוהרין אלא

מב ג מיי פירד מהל
אבל הליד:
מב ג מיי שם הליה סמג
עשין מר"ס צ טושיע
יוד"ע פ"י שלה עני' ד:
מד ג מיי שם הליז
טושיע שם עני' ג:

תוספות

לפעור. אס יבקר לחולה.
פוקד מתרגמינן
וסעד: רווח דעסיא.
החולה וספור המנקה
החולה עזבו לו חלו ומנע
מלנקה רחמים: בתלת
ומתרייתא תקפו חולשיה.
במקום מלנקה רחמים
עליו: סהדא רבה פרת.
שרבו מימיו מן השמים:

פירוש הרא"ש

רבה חלבו באיש צצית
הוא דמלמרי צצית
מלתיקין (ד' נ) מן קדס
חלשא צצית: שכבודו
ורבצו לפניהו לפני החולה
נזוו רבי עקיבא כי
היכנס לבקר את החולה
מפקח על רכיו ומתוהו:
אינו מבקש עליו רחמים
לא שיהיה ולא שימות.
או היא רעה גדולה
שחס היה מבקרו היה
מבקש עליו רחמים ואפשר
שעת לזון הוא ותהיה
תפלתו גשמת ומנועות
הציקור נעטת שימות:
דלא ליתרע מוליה.
לפני מורא חדו סכני
(צצית ב) ואולי נבקשה
מוענות שיקבש שזולו ידעמו
יתוקף חלו: משכיל אל
למטה. משעיה אלו לבקרו
ולפקח בלכיו: שריפאווהו
ענה ששאוהו ענה
לנבול צירקן: רחבעם בן
שלמה. שהשאוהו ענה
לומר אזי יבקר אתכם
בשמים ואני בעקבדים:
לא ליסעוד: לא לפקוד:
(ה): רוחא דעסיא. וספור הוא
שנתרפא ולא יפלט עליו:
תקפו חולשיה. וכבר הוא
מקוה אפילו פלמו מועלת
לו: סהדא רבה פרת. כי
מרב גשמים שירדו בצרך
ישראל גלג הנהר ורבה
ורואין בני צבל ושמחים
בצונת לחיהם: נהרא
מכיפיה מתברך. מסלעו
ומקרקרו מימיו גדלים
כי רוב גדול הנהר נלג
ההסוד כדאיתא בתענית
צפרק סדר תעניות (דף
ה): שאין לך טפח יורדת
ממנולה שאין לך טפחים
עולין כנדה הילכך לא יגדל
הנהר ממי גשמים שופלין
במקום אחד: אין הביים
במחורין בזוהרין. דמישיקין
שמה רבו עליו נוטפים שמי
גשמים רבו על עיקר מן
הנהר ומנובלו כרוב ולא
אמר קמח קמח צביל של
דבר שדרכו ליגדל וגם גדל

כלי הפסק לא אמר קמח קמח צביל כמו שנבאר לקמן צפרק הנויר מן הירק (דף נא): וכיון דליתי צביל נהפכו כולם
לנוטפים ותגן כנסתם מקוואות (פ"ה מ"ה) העטופים במקוה ומקוה אינו מטהר בזוהרין (ר"ן מ"ל אף חלק מעיין מטהר
מקוה משמע צאצורין וכן וזמל בין עומד במקוה אחד נקרא מעיין ומ"מ אי לאו אף חלק הוא מקוה למעין לטהר בזוהרין:

(א) צרכות נה. (ב) צ"ל
ובכשלו אל יגל לך בן ירמיה
ה' וגו' והכריז מעלי אפי'
(ג) [נעיל כב. (ד) ומנילה
לא: תוספתא ע"י פירא',
(ה) צצית ב. (ו) צצית סה:
כברות נה: (ז) [תוספתא
ע"י פ"א. (ח) [נמדבר טו,
(ט) [שמיני פסכה טו,
(י) [ויקרא יא. (יא) [וכי'
במקוואות פ"ה מ"ה].

תורה אור השלם

1. בנפול אירבה אל
תשמך ובבשלו אל יגל
לך: משיל ר' ז'
2. אשרי משכיל אלך דל
ביום קצה ימלטו יי:
ההלים מא ב
3. דודי נשע ונגלה מני
באהל רעי קפדתי כאר
חד מדלה יבצעני מיום
עד לילה וצלימתי:
ישעיהו יח א
4. ויאמר לו מורג ירחה
ככה דל בן המלך בבקר
בבקר הלוא תגדיל ו
ויאמר לו אמון את מקור
אחות אבשלם אחי אני
אהב: שמואל ב יג ד
5. כל בעל פה ה' למענהו
וגם רשע ליום קצה.
משיל טו ד
6. ה' ישמרו וירחבו
ואשר בארץ ואל תתנו
בנפש אביהו:
ההלים ג א
7. אמר אל רחבעם בן
שלמה מלך יהודה ואל
כל בית יהודה ובנימין
והר' העם לאמר:
מלכים א יב כב
8. ה' יסעדנו על ערש דך
כל משכבו והפכת
בדליו:
ההלים מא ד

גלוין הש"ס
נב' לא לבקור איניש.
עיין רש"י צצית דף י"ע
דיה סודע וי"ל דגרסי'
כאן לא ליסעוד:

מוסף רש"י

דכל דסני לי ליהדיה ל.
ומתן קי יסוד סיון אף
מעלי (ברכות נה).
מטרם במערבא. נה.
יסדל, סהדא רבה פרת.
פרת מעיד דנבר שהוא
יורד מלחן יסדל צבל
וגדל ממי גשמים וידעין
ניו צבל שירדו גשמים כהדי
אין יסדל ושמחים על
לחיהם (שבת סה) ובני'
בכורות נה). נהרא
מכיפיה מתברך.
נשפסו ומקוורו ומסלעו,
קלע מתרגמינן כיסא,
מכיפיה מיכין ולא ממי
גשמים (שבת סה). אין
המים מטהרין
בזוהרין. אין מטהרין
אס וילסו הנוטפין צפן
דך וזילה ויכין להשחין

בזוהרין ומקוה צאצורין אכל מעיין לא איתמעט מאשצורין דתינא בתוספתא (מקוואות פ"ה) מעיין שמימיו מועטים וריבה עליו והרחיבו מטהר צאצורין ותגן ממי גשם פ"ד מ"ה) כל הימים במקוה הימים ממועטים הם כאן והיינו טעמא דלשון
מקוה משמע צאצורין וכן וזמל בין עומד במקוה אחד נקרא מעיין ומ"מ אי לאו אף חלק הוא מקוה למעין לטהר בזוהרין: